

Rentabilita naší těžby uranu v 90. letech

Od jáchymovské těžby uranu se do současnosti (2010) zase až tak mnoho u nás nezměnilo. Skomírající těžba je nadále silně ztrátová, neboť hlavním důvodem těžby jsou sociální hlediska, nikoli ekonomická kritéria.

V devadesátých letech se v tržních ekonomikách západního světa rozlišovaly dvě kategorie, s náklady:

- 1) do 80 USD za 1 kg uranu,
- 2) 80-130 USD za 1 kg uranu.

Vyšší cenové kategorie nepřicházely v úvahu, neboť uran by nebyl efektivně těžitelný a tudíž prodejný na světových trzích. Podle odhadů (1999) přesahují světové zásoby uranu první cenové kategorie čtyři miliony tun, což reprezentuje světové zásoby pro jadernou energetiku na padesát let.

V roce 1991 uskutečnil londýnský Uranium Institute tuto ekonomickou analýzu těžby západních společností:

- 16 % zásob kategorie do 80 USD/kg se rentabilně těží při ceně pod 25 USD/kg uranu,
- 48 % zásob při ceně pod 50 USD/kg uranu,
- zbývajících 36 % zásob pak do ceny 80 USD/kg uranu.

Počátkem nového milénia byly ověřené zásoby uranu ve světě obrovské a spolu s dumpingovými cenami Ruska vyvolaly naprostý nezájem o otevírání nových těžebních kapacit. Podle údajů z Hospodářských novin z července 1999 činila cena pro dlouhodobé kontrakty na světových trzích 1 100 až 1 400 Kč za kilogram uranu. Odborníci z Ministerstva průmyslu a obchodu uvedli, že na hamerském ložisku se těžil 1 kg uranu téměř za 2 700 Kč, zatímco na světových trzích jej bylo možno pořídit i za 1 000 Kč.

Porovnáním základních ekonomických ukazatelů mezi naší největší ložiskovou oblastí v okolí Hamru na Jezeře (strážský blok) a srovnatelnou oblastí Vendeé ve Francii nejlépe vynikne neehospodárnost řízení našeho uranového průmyslu.

V roce 1970 celý podnik ve Vendeé zaměstnával 450 pracovníků a bylo zde vyrobeno 400 tun uranu. V uvedeném roce dostával podnik ve Vendeé za 1 kg uranu 16,8 amerických dolarů, tedy 6,72 mil. dolarů ročně, podobně i v dalších letech.

Počátkem 90. let (1993) se zpracováním uranu na zmíněném našem ložisku zabývaly:

- 1) ředitelství s. p. DIAMO ve Stráži pod Ralskem s 298 zaměstnanci,
- 2) odštěpný závod TÚU DIAMO (těžba a úprava uranu) s 2 043 zaměstnanci,
- 3) pomocné provozy s dalšími 1 020 zaměstnanci.

Výrobu uranu zajišťovalo, bez pomocných provozů, 2 341 zaměstnanců. V chemické úpravě se vyrábělo přibližně 600 tun uranu ročně, v celkové hodnotě 352,8 mil. Kč.

Francouzský zaměstnanec byl už před 20 lety 3,5krát efektivnější, neboť vyprodukoval ročně 889 kg uranu, zatímco náš pouhých 256 kg, a pokud bychom do této bilance zahrnuli i zaměstnance pomocných provozů, pak by naše výsledky byly ještě žalostnější. Nelze se divit, že se těžba neobešla bez státních dotací.

V uranovém průmyslu se velmi nepříznivě projevovala nadměrná zaměstnanost. Podle některých statistických propočtů by báňský resort s 30 000 zaměstnanci musel v tržní ekonomice dokázat těžit 1,5 násobek dnešní celosvětové produkce uranu. Jinými slovy – v polovině 50. let 20. století by při rentabilní těžbě zvládli zaměstnanci Jáchymovských dolů těžit a zpracovávat všechna světová ložiska.

Klasifikace uranových ložisek je založena na množství zásob:

- a) rudní výskyty se zásobami do 50 tun uranu,
- b) malá ložiska se zásobami od 50 do 1 000 tun uranu,
- c) středně velká ložiska se zásobami 1 000 až 10 000 tun uranu,
- d) velká uranová ložiska se zásobami nad 10 000 tun uranu.

Rudní výskyty, charakteristické malými zásobami uranu, byly vydobyty v průběhu průzkumných prací a nebyly předávány k těžbě. Často z nich bylo získáno jen několik málo kilogramů, v lepším případě až tun uranu. Jáchymovské rudní uzly lze většinou klasifikovat jako malá ložiska, pouze dva z nich lze přiřadit k ložiskům střední velikosti (rudní uzly Rovnost a Barbora-Eva). Mezi naše velká ložiska patřily rudní rajóny Příbram, Rožná, Hamr a Stráž.

rudní uzel	produkce (v tunách uranu)	produktivnost (kg U/m ²)	těžená a ověřená plocha žil (v tisících m ²)	povrchová rozloha (km ²)
Rovnost	3 178,9	0,800	3 985,7	3,25
Barbora-Eva	1 725,7	1,000	1 712,7	7,14
Abertamy	825,7	1,850	445,6	2,06
Bratrství	506,8	0,990	515,0	4,50
Svornost	409,0	0,620	656,9	4,50
Plavno	337,4	0,580	580,1	2,73
Panorama	215,6	0,670	320,8	3,75
celkem	7 199,1	0,876	8 216,8	27,93
produkce jednotlivých žilných uzlů v jáchymovském revíru podle Pluskala (1992)				